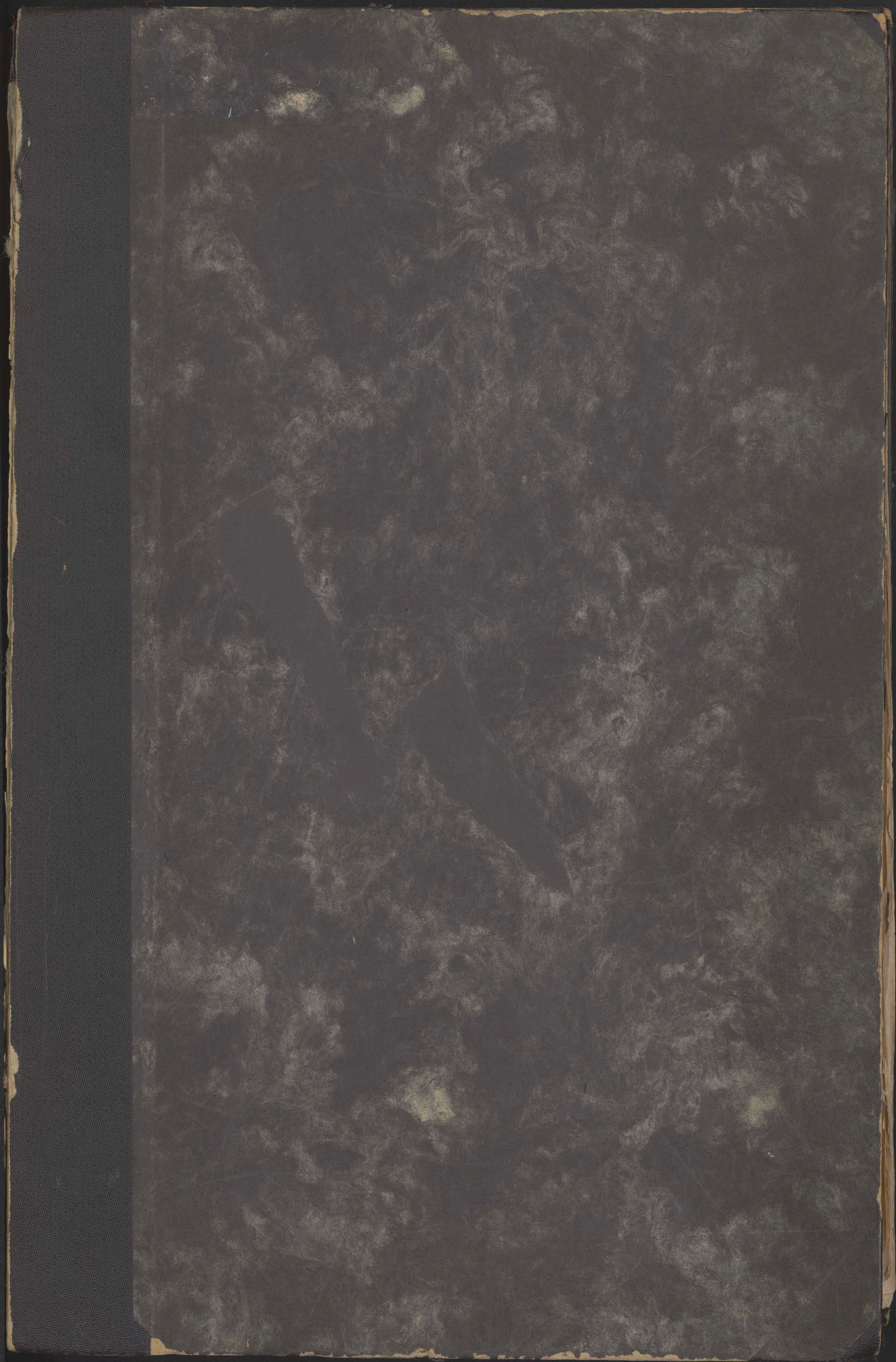

V
B
J
C

P L A N

NOWEGO RZĄDU.

KRay cały Polſki podział swóy mieć ma, na 3rzy Prowincye
Małopolſkę, Wielkopolſkę i Litwę = każda Prowincya mieć
będzie równoważność w Osadzie Ludzi, czyli rozkładu Dymów i do-
chodów Publicznych, dla tego do Prowincyi Wielkopolſkiey przy-
łączyć się maią Krakowskie, Sandomirſkie, i Lubelſkie, aby ta Pro-
wincya wyrównała Małopolſkiey i Litwie = Każda Prowincya od-
dzielnie mieć ma wszyſtkie swoie Dykaſterye, w Kommiſsyacl Skar-
bowey, Woyſkowey, Edukacyiney i w Trybunale = Władza Dozorcza
nad temi Dykaſteryami do Exekucyi Prawa ma bydź w Osobie Króla
i Radzie przy Nim będącey złożcney z Osób 16. z Stanu Senatorſkie-
go, i Rycerſkiego bez Sądownictwa i tłomaczenia Praw = Te Osoby
do ſkładu Rządowego całém Krajem należące, iako i po wszyſtkich
Dykaſteryach umieszczone maią bydź obierane *per Vota Secreta* po
Prowincyach, na Seymikach i Kalkuły *ad Vota* przyięte będą = Król
teraźnieyszy ma mieć dochody całkowite swoie, iakie dotąd brał,
tylko w gotowiznie ze Skarbów Prowincyonalnych a nie w Adminiſtra-
cyi Ekonomiczney, ani innych przychodów które dziś są, bo te iść ma-
ią na Skarb Krajowy = Przyszli Królowie po Milionie 200. z każdey
Prowincyi na utrzymanie Osoby swey mieć maią, aby dochód Kró-
lów nie był większy iak 3600,000 na Rok = Król przywileiować tylko
będzie z wyboru swego Marszałka W. K. i Urzędników Koronnych.
Inni zaś wszyscy przez Elekcye obieranemi bydź maia. W każdey
Prowincyi ma bydź równa liczba Woiewodów i Kasztelanów i
wszelkich Ziemiańſkich Urzędników, obrany oſtatni Skarbnik ma iść
przez Gradacyą na wszyſtkie Urzędy, wyżsi też Gradacyą czyli As-
censa mieć powinni na Krzesła Senatorſkie = Miniſtrów Król wy-
bierać mocen będzie, ale nie z innych Osób iak z Woiewodów, a
młódsi Senatorowie, Kasztelani data tylko przywileiu ſtarszeńſtwo do
wyższego zasiadania ſtanowić ma. Każdemu w Randze swey na
Miniſtrów i ci mogą bydź obierani, którzy Poselſtwa Zagraniczne od-
prawili = Ile dochodów publicznych w Skarbach wyſtarczać będzie
po odtrąceniu Expens Liſty Cywilney przez Prawo ułożyć się mianey,
takowa całkowita percepta ma bydź obrócona na Woyſko Kraiowe,
którego równy podział na wszyſtkie 3rzy Prowincye ma bydź uczy-
niony. Dyslokacye czyli Konsyſtencye na zawsze każdemu Regi-
mentowi w swey Prowincyi Prawem maią bydź przepisane. Rang
Liſta przez Starszeńſtwo ma bydź zachowana równie iak i w ſtanie
Cywilném = Takowy Rząd ma bydź trwały i żadney odmianie nie

)1(podle-

podlegaiący. Seym zaś tylko do Examinowania Dykaſteryów i zamiany Osób w nich zasiadaiących zamierzonego dłuższego czasu mieć nie maią nad tygodni 6.

Alians wieczny Kray Polſki, z Rosſyą zawrzeć ma *ofensivè* i *defensivè* z zapewnieniem całości Kraju i Independencyi = Przy Władzy dozorczey, ma zoſtać traktowanie Intereſsów *Zagranicznych* i Policyes = Do wyspieszenia w zamiarze wszyſtkiego JP. Sivers Poseł Extraordynaryiny i Pełnomocny ziechać ma do Grodna, i ten Pełnomocnego Ambasadora mieysce zaſtąpi, nie mniey ieſt ſtaraniem aby od wszyſtkich Dworów Miniſtrowie, także do Grodna ziechali w czasie zawieranego Aliansu, czyli wiecznego z Polſką i Rosſyą Traktatu w który wchodzić maią.

W przypadku Interregni, Władza Dozorcza, Rządca całego Kraju utrzymywać ma wszyſtkie Prowincyine, Dykaſterya, przerwy żadney w Operacyach swoich, mieć nie maią = Elekcya Królów przez Kandydatów po Prowincyach wybieranych i do dozorczey Władzy odsyłanych czynić się ma, z których tego ogłosi Władza dozorcza bydź Królem, który większość Wotów z takowey Elekcyi otrzyma = Kommissye Porządkowe czyli Cywilno-*Woyſkowe* ale *respectivè* każdego Województwa tylko iedna bydź maią, którym Władza i Adminiſtracya ſtosownie do Policyi Kraju przypisana będzie. Protokuł Ksiąg Ziemiańskich utrzymać się ma, i Nota na Elekcye iako i Proiekta do Materyi Praw, nie maią bydź przyimowane tylko od osiadłych i Posſesyonatów w Księdze Ziemiańskiey, umieszczonych = Z każdego Województwa równa liczba Reprezentantów czyli Posłów na Seym ma bydź wyznaczona, a wszyſtkie Materye *Votis Secretis* przyimowane lub odrzucone bydź maią i tylko *pluralitas* legislacyą ſtanowić będzie, oprócz Materyi Kardynalnych które traktat nowy za niewzruszone ma uſtanowić.

Na Seym Inſtrukcye maią bydź Prowincyonalne, a to w tym sposobie – Posłowie Powiatowi, *Votis Secretis* obrani ziechać się maią do Miaſta Prowincyonalnego, i tam z podanych sobie od każdego Obywatela na swoim Seymiku propozycyi czyli Materyi Seymowych układać maią Inſtrukcyą Prowincyonalną, wybieraiąc także *per Turnum* w potrzebie *per Vota Secreta*. Te wszyſtkie Materye które za przyięte osądzonemi bydź zoſtaną, przez Posłów całey Prowincyi a to *referenter* do propozycyów podanych od Tronu *ex Miniſterio* przed Seymowych = W każdey Prowincyi Miaſt Wolnych bydź ma 10. iak nayrządnieyszych, które Staroſtów mieć nie maią. Tym Miaſtom szczególnieysza opieka Rządowa pomagać do iak naylepszego wzroſtu winna będzie, a iak nayszczególniey przez zakaz, aby Mieszkańcami w Nich nie byli Żydzi. Mieszczanie sami maią ułożyć Desideria swoie. Tak do tego, iak i przyszłych Seymów, a to w celu wzroſtu handlu prerogatyw, bezpieczeńſtwa, i wszelkich dla Miaſt dogodności iakich tylko żądać mogą, bez uszczerbku i Prerogatyw Stanu Szlacheckiego, w tych Miaſtach wszelkie ziazdy publiczne, Dykaſterye i Kommisſye Porządkowe mieścić się maią, Presidia doſtateczne dla wszelkiego bezpieczeńſtwa mieć powinny, nie mniey i Lokacye Kaſs Skarbowych, Miaſto zaś Warszawa, ma bydź Miastem Rezydencyonalnym Królów, gdzie Władza Dozorcza Departament Zagraniczny. *Corpus*

Diplo-

Diplomaticum, Asseſsorya, Refferendarya i Juryzdykcya Marszałkowſka mieścić się maią, z należytym opatrzeniem Woyſkowym, dla tym większego bezpieczenſtwa, i wszelkich porządków w tém Mieście potrzebnych = W Asseſsoryach pod Prezydencyą Kanclerzów, Asseſsorami bydź maią Delegowani z Miaſt i sami sądzić Sprawy, które nawet ze Szlachcicem, i Mieszczaninem z Poſseſsyów Mieyſkich wyniknąć by miały. Handlowe zaś Sprawy przyidą do Kommiſsyów Skarbowych. Inne Miaſta i Miaſteczka zoſtaną pod Opieką Rządową, w których Mieszkańcy wszelkiego rodzaiu i Religii mieścić się mogą, a wzraſtać nie mogą tém wolno będzie zoſtać Wsiami.

Woyſko w równey liczbie na każdą Prowincyą podzielone, Konsyſtencye *respective* swych Prowincyi mieć maią, a z Prowincyi do Prowincyi, tylko za Seymową decyzyą ruszać na obronę Kraju w potrzebie ich można. Patentowanie przez Szeffów fortrag podług Rang Liſty czynione bydź maią. Majora iednak podług *Consuite* Liſty i zdatności Szeff wybierać będzie powinien, który na PodPułkownika i Pułkownika z Rangi póydzie: Fortragowanie przez Szeffów konieczny Patent dla każdego Officyera wyiednać ma, Ordynanse, Płaca i wszelkie Sądy od Kommiſsyów Woyſkowych dependować będą. A muſtra sama i ubior Woyſka, dependować będzie od Hetmanów, dogodnie z oszczędnością expensy Skarbu. Sądownictwo ułożyć się ma w podobném urządzeniu iak było w Konſtytucyi 3go Maja. Zmiany Osób Sądowych we 2wa lata naſtępować maią z wolnością potwierdzenia Sędziego który był Powiatowi swemu dogodny = Powiatów w każdey Prowincyi ma bydź 30. każdy Powiat ma mieć swego Kasztelana i Urzędników nie mniey, Sąd swóy Powiatowy od którego Appellacya wolna będzie do Trybunałów Prowincyonalnych, gdzie sposobem Litewſkiem Dekret oczywiſty za niewzruszony bydź ma, chyba denowiter *reportis*, przesąd wszyſtkiemi — W każdey Prowincyi ma bydź Dom do Rezydencyi Króla przyzwoity, na Ziazdy Seymowe które z Alternaty, w Seym każdey Prowincyi odbywane bydź maią we 2wa lata — Dla wygody i zabawy Królów przyzwoite zabudowania tamże porobić się maią z zoſtawieniem zupełney wolności przemieszkiwania Króla, w którey Prowincyi mu się podoba = Staroſtwa i Królewszczyzny Prawem Emfiteutycznym ſtosownie do Prawa 1775 *plus Offerenti* bydź maią puszczane, z zaręczeniem nay olennieyszym nie przedawania i nie alienowania tychże Dóbr, iako funduszu Rplitey, to się ma rozumieć, o Ekonomiach i wszelkich Stołowych Dobrach Królewſkich, z których dochód na Skarb Publiczny iść ma, i funduszem Pensyi Królów iak się wyżey wyraziło będzie.

DUCHOWIENSTWO. Dobro wszelkie Duchowne iść maią *ad Masſam*, z których równa liczba, w każdey Prowincyi poobierana będzie *pluralitate* w Kapitułach przez Kanoników Biſkupów, każdy dochód 100,000. mieć będzie. Kanonicy tyle ile uproporcyonuie Collegium Episcopale, ile Maſsa Dochodów dozwoli z obowiązkiem pilnowania Kapituły i Katedr przez Kanoników Zakony wszyſtkie pod Rząd i Dependencyą Biſkupów iść maią, i te Szkół mnieyszych uczyć mieć maią bez expensy włożony obowiązek, aż do Syntaxim czyli 3. Klasy *inclusive*. Luſtratorów Duchownych do dozoru mieć będą, a ukaranie za przeſtępſtwa należeć będzie, do Biſkupów z Kapitułami = Urzą-

dzenie Edukacyi Kraiowey = Ta mieć będzie swoią Magiſtraturę w Kommiſsyi i to naypierwszą w każdém Kraju, ale zatrudniać się nie ma, tylko dozorem samey Edukacyi, i Prezes Jey mieć będzie Cenzora tytuł całego Kraju, który Akta każdey Magiſtratury, w każdém czasie prawo mieć będzie przeglądać. A za doſtrzeżeniem przez którąkolwiek Magiſtraturę, niedopełnienia Prawa, donosić i oſtrzegać o tém Radę dozorczą mieć będzie. Takiż gdyby widział potrzebę zwołania Seymu Extraordynaryinego, na ulepszenie i poprawę ku dobru Publicznemu, zdrożności którey Magiſtratury, w takowém przypadku Rada dozorcza odmówić na rekwizycyą Jego zwołania Seymu nie będzie mogła, a to w celu poprawy Magiſtratury lub ulepszenia Prawa, dla dobra powszechnego = Dla wszyſtkich Szkół które uczyć maią wychodzących z Zakonney Edukacyi założone Akademie w równey liczbie po każdey Prowincyi w Miaſtach Wolnych Prowincyonalnych będą, i te nie inaczey tylko podług przepisów Kommiſsyi Edukacyiney. Szkoły wyższe aż do Filozofii, i Teologii uczyć maią. Na mieysce zaś Kaditów, maią bydź Akademie w każdey Prowincyi, w ktorey sama Szlachta uboga, odziewana z Krajowego Sukna, Mądury i Płutna także Krajowego, żywiona Kaszą z porcią mięsa, Jarzyną bez naymnieyszego zbytku, uczona bydź ma czytać, pisać, Architektury, Muſtry i wszelkich pryncypiów do potrzebney Krajowey Edukacyi, z którey Obywatel mógłby się zrobić użyteczny, na Cywilnego lub Woyſkowego, a bez zbałamucenia się, samą zabawną Edukacyą, którey potrzeba Krajowa realnie wymaga, a to pod dozorem naypilnieyszym Kommiſsyi Edukacyiney, ktoby do niey ze Szlachty miał sposobność i ochotę. Dochodami zaś z Funduszu Edukacyi i Sądzeniem Spraw z tego źrzódła wynikać mogących na Kommiſsye Skarbowe włożony bydź ma obowiązek.

Zgodno z Oryginałem

Jan Korab Laskowski Suscep. K. W. K.

